

Begroting 2027-2030

Van ambitie naar doen

Informatieavond 5 oktober 2026

MOERDIJK

Informatieavond

Doel van vanavond:

- Raad meenemen in de financiële aspecten van de begroting 2027–2030
- Ruimte voor financiële vragen en toelichting
- Ter voorbereiding op begrotingsbehandeling 5 november

MOERDIJK

Agenda

1. Waar komen we vandaan?

Korte terugblik en financiële context

2. Waar staan we nu?

Begroting 2027–2030

- Hoe is de begroting opgebouwd?
- Hoe is de begroting tot stand gekomen?
- Wat zijn de financiële uitkomsten?
- Hoe staat de gemeente er financieel voor?
- Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten?

3. Hoe verder?

Naar een gezonde financiële balans vanaf 2028

4. Begrotingsbehandeling november

Stukken t.b.v. raadsvergadering 5 november 2026

5. Vragen

MOERDIJK

1. Waar komen we vandaan?

Korte terugblik en financiële context

MOERDIJK

2025: Rapport structurele begrotingsruimte

Doel

- Vanuit breed perspectief mogelijkheden onderzoeken
- ’ Aan welke knoppen kan worden gedraaid?’

Algehele beeld

- Gemeenten staan landelijk voor een financieel uitdagende periode
- Uitdagingen op het gebied van Jeugd, Wmo, wegbeheer en fysieke leefomgeving
- Diverse maatregelen benoemd, met behoud van huidige ambities en dienstverlening
- Zonder aanvullende middelen van het Rijk zijn **maatregelen nodig om de begroting de komende jaren sluitend te houden**

MOERDIJK

1e helft 2026: Van verkiezingen naar begroting

Verkiezingen

Van ambitie naar doen:
Realistisch, transparant en dichtbij.
Bestuursakkoord 2026 - 2030

Bestuursakkoord

Kadernota

Meerjarenbegroting 2027-2030
Van ambitie naar doen: Realistisch, transparant en dichtbij.

Begroting

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Raadsvergadering 9 juli 2026

Kadernota 2027-2030

- Uitgangspunten voor de begroting vastgesteld
- Ontwikkelingen vanuit bestaand beleid verwerkt
- Beleidsarm: geen nieuw beleid
- Nieuwe ambities via het bestuursakkoord

Financiële vertaling bestuursakkoord

'Financiële effecten verwerken in de begroting 2027–2030'

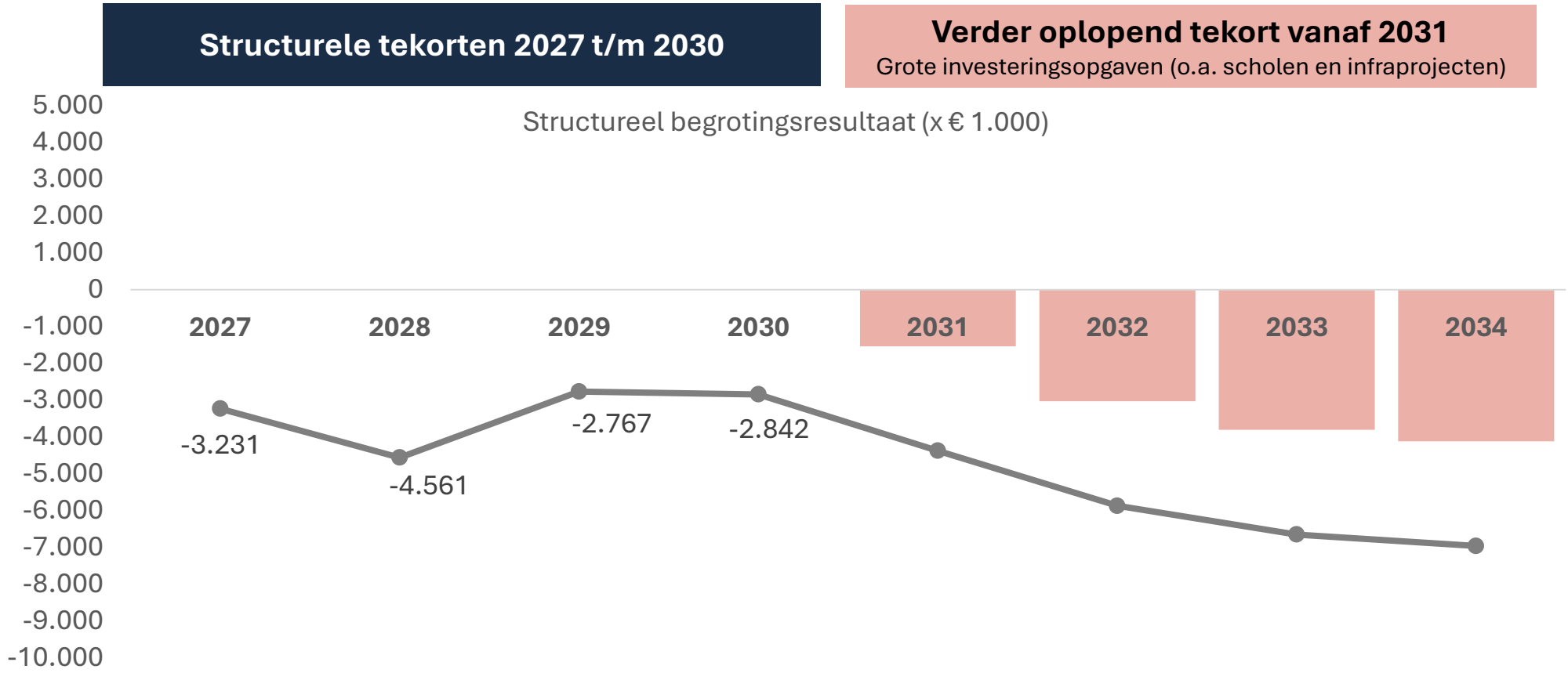
Betrokkenheid gemeenteraad:

- 12 mei 2026 Informatiebijeenkomst
- 10 juni 2026 Commissie
- 9 juli 2026 Raad, inclusief algemene beschouwingen

MOERDIJK

Wat was het beeld ten tijde van de kadernota?

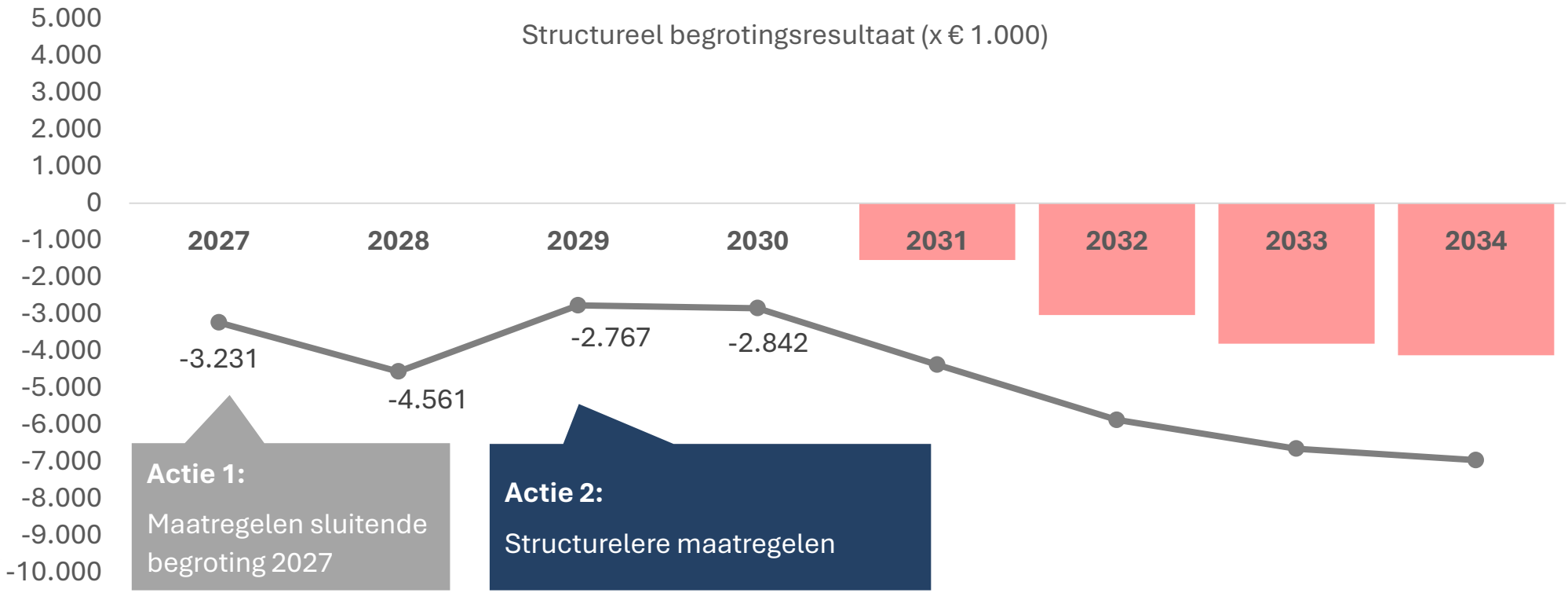

MOERDIJK

Welk vervolgtraject hebben we afgesproken?

Uitgangspunt:

‘’Richting het opstellen van de begroting wordt ingezet op een **sluitende begroting voor het jaar 2027**.’’

MOERDIJK

2. Waar staan we nu?

Begroting 2027-2030

MOERDIJK

Begroting 2027-2030

Uitwerking van het bestuursakkoord en de kadernota in concrete plannen

- **Wat willen we bereiken?** (Doelen)
- **Wat gaan we daarvoor doen?** (Prestaties)
- **Wat mag het kosten?** (Beschikbare budgetten)

Per begrotingsprogramma worden de doelen, prestaties en budgetten voor het komende jaar vastgesteld, met een doorkijk naar de drie jaren daarna.

MOERDIJK

Hoe is de begroting opgebouwd?

Begrotingsprogramma's	Paragrafen	Bijlagen
Samen aan de slag voor het klimaat	Lokale heffingen	Beleidsindicatoren
Prettig en veilig wonen en leven	Financiering	Incidentele baten en lasten
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	Weerstandsvermogen & risicobeheersing	Geprognosticeerde begin- en eindbalans
Ondersteuning voor mensen die het écht nodig hebben	Onderhoud kapitaalgoederen	Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen
Partnerschap in een veranderende samenleving	Wet open overheid (Woo)	Overzicht structurele reservemutaties
	Grondbeleid	Overzicht taakvelden
	Bedrijfsvoering	
	Verbonden partijen	
	Subsidies	

Per programma:
- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Nader inzicht in diverse onderwerpen

Nader (financieel) inzicht

MOERDIJK

Hoe is de begroting tot stand gekomen?

De afgelopen maanden o.a.:

- Uitgangspunten Kadernota verwerkt
- Financiële effecten bestuursakkoord verwerkt
- Beleidsteksten en paragrafen opgesteld
- Budgetten geactualiseerd en onderbouwd
- Rente-, afschrijvings- en investeringsplanningen geactualiseerd
- Meicirculaire 2026 gemeentefonds verwerkt

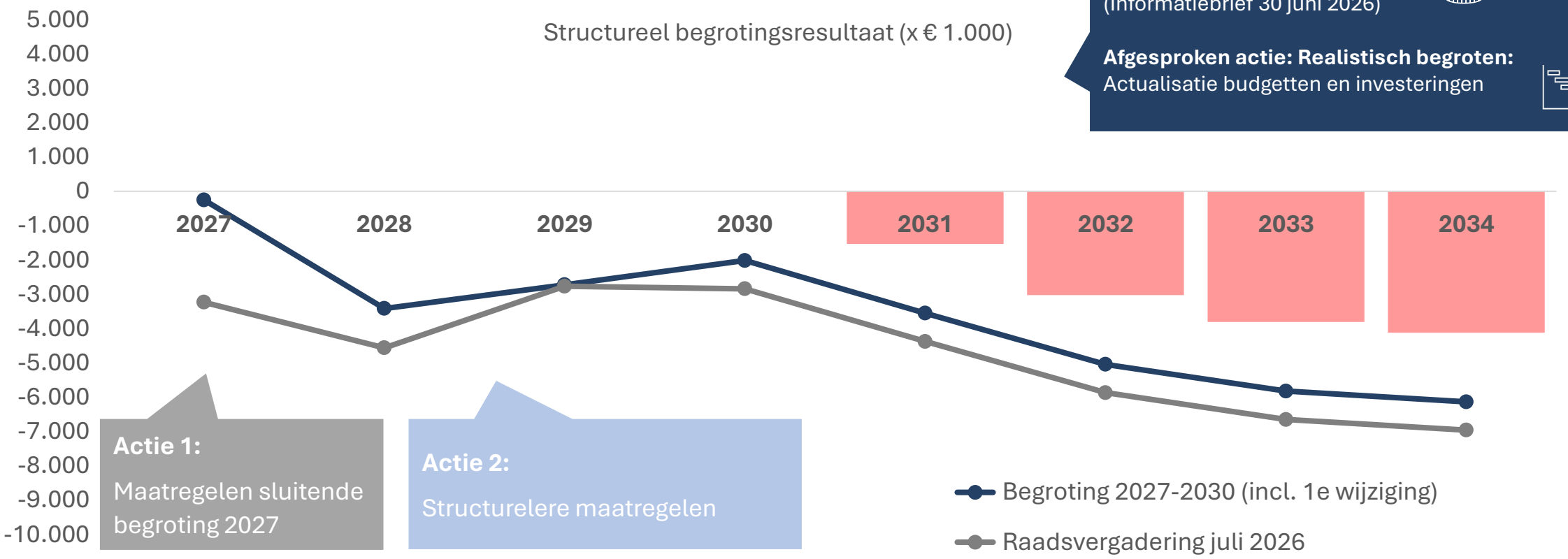

Welke effecten heeft dit gehad?

Belangrijkste voordelen:

Meicirculaire gemeentefonds
(Informatiebrief 30 juni 2026)

Afgesproken actie: Realistisch begroten:
Actualisatie budgetten en investeringen

MOERDIJK

Hoe staat de gemeente er financieel voor?

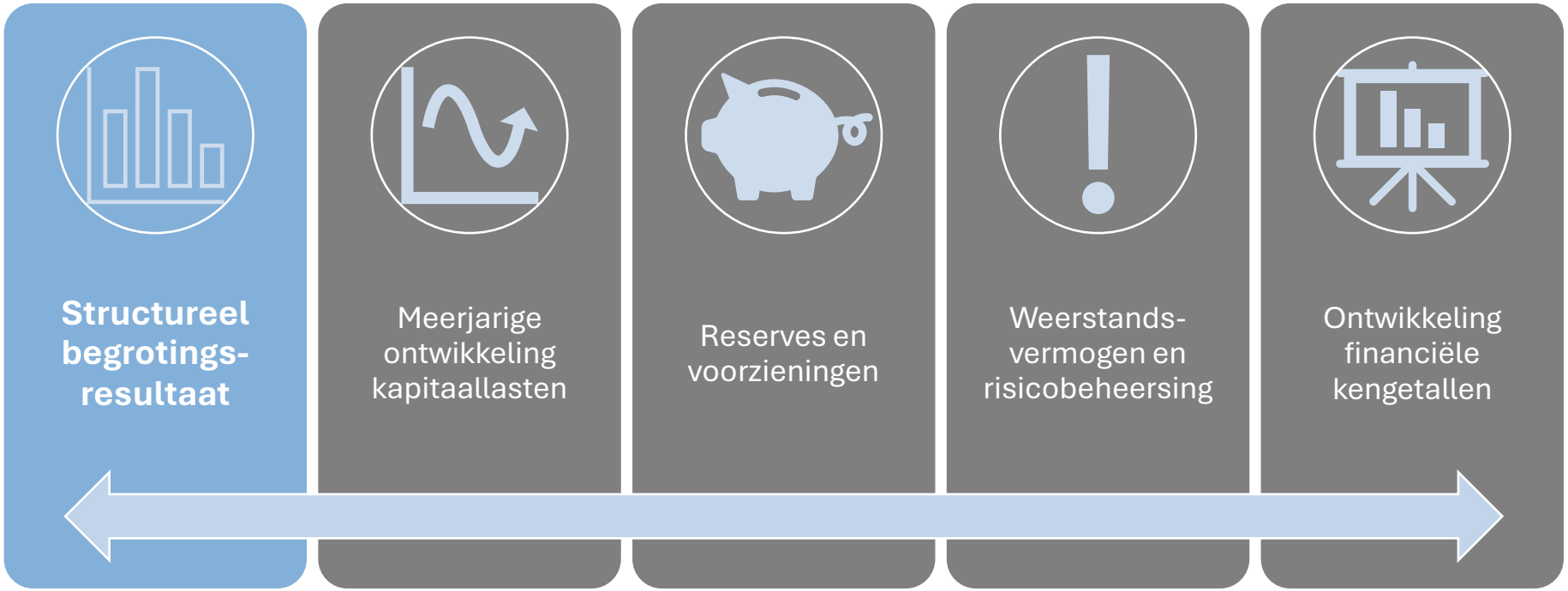
Diverse aspecten in samenhang bekijken

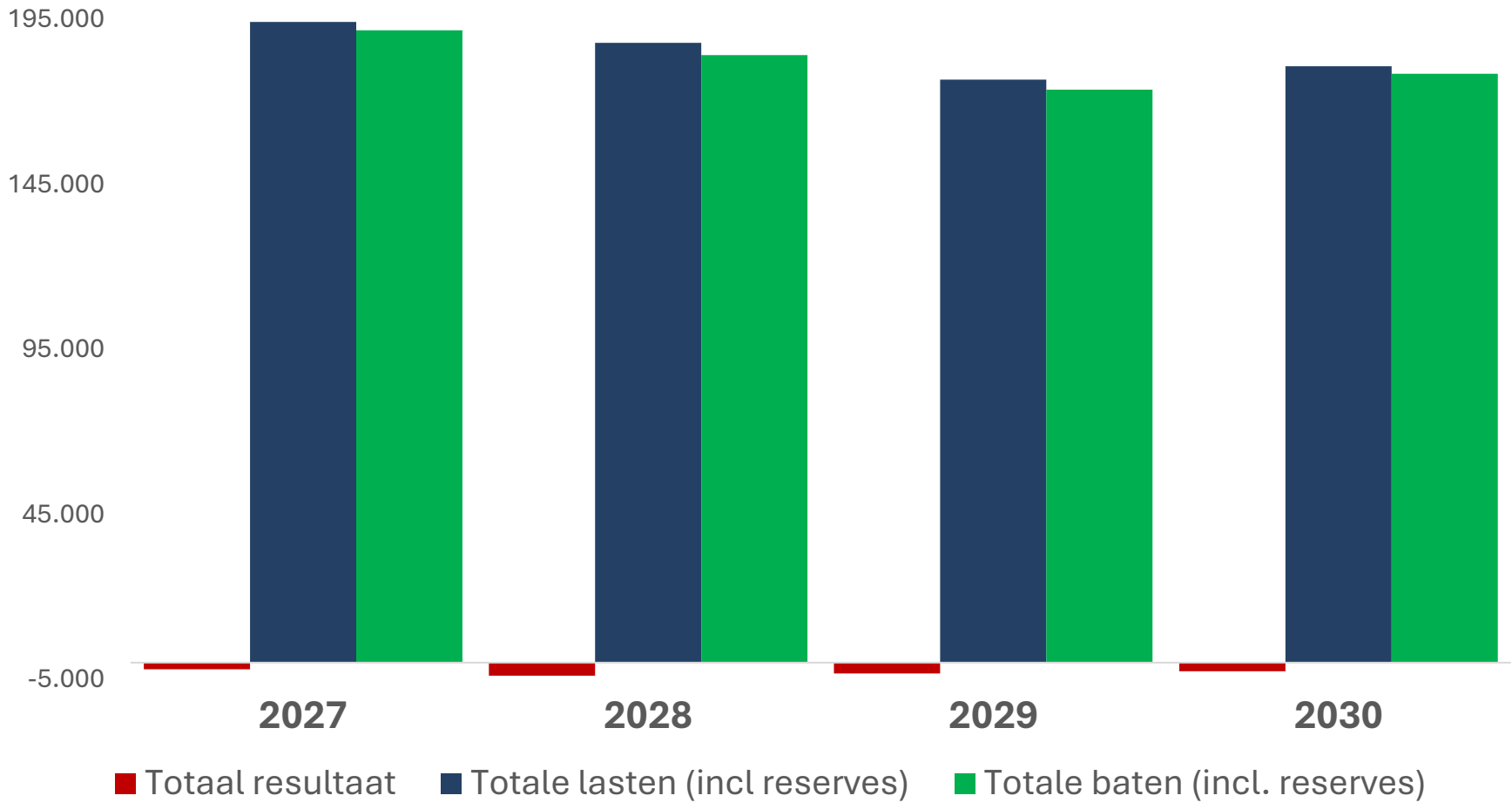
MOERDIJK

Hoe staat de gemeente er financieel voor?

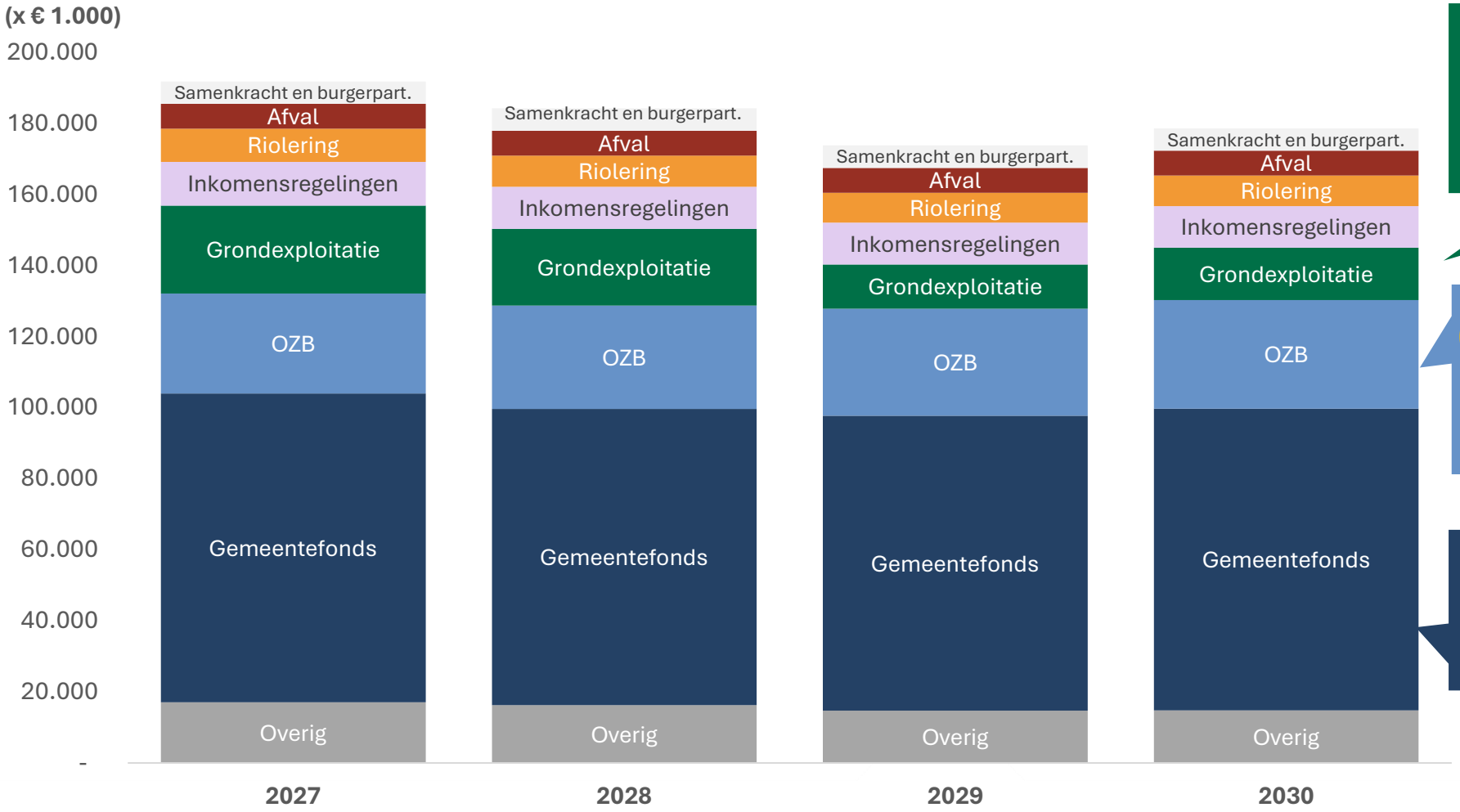
MOERDIJK

Hoe is het begrotingsresultaat opgebouwd?

MOERDIJK

Hoe zijn de baten opgebouwd?

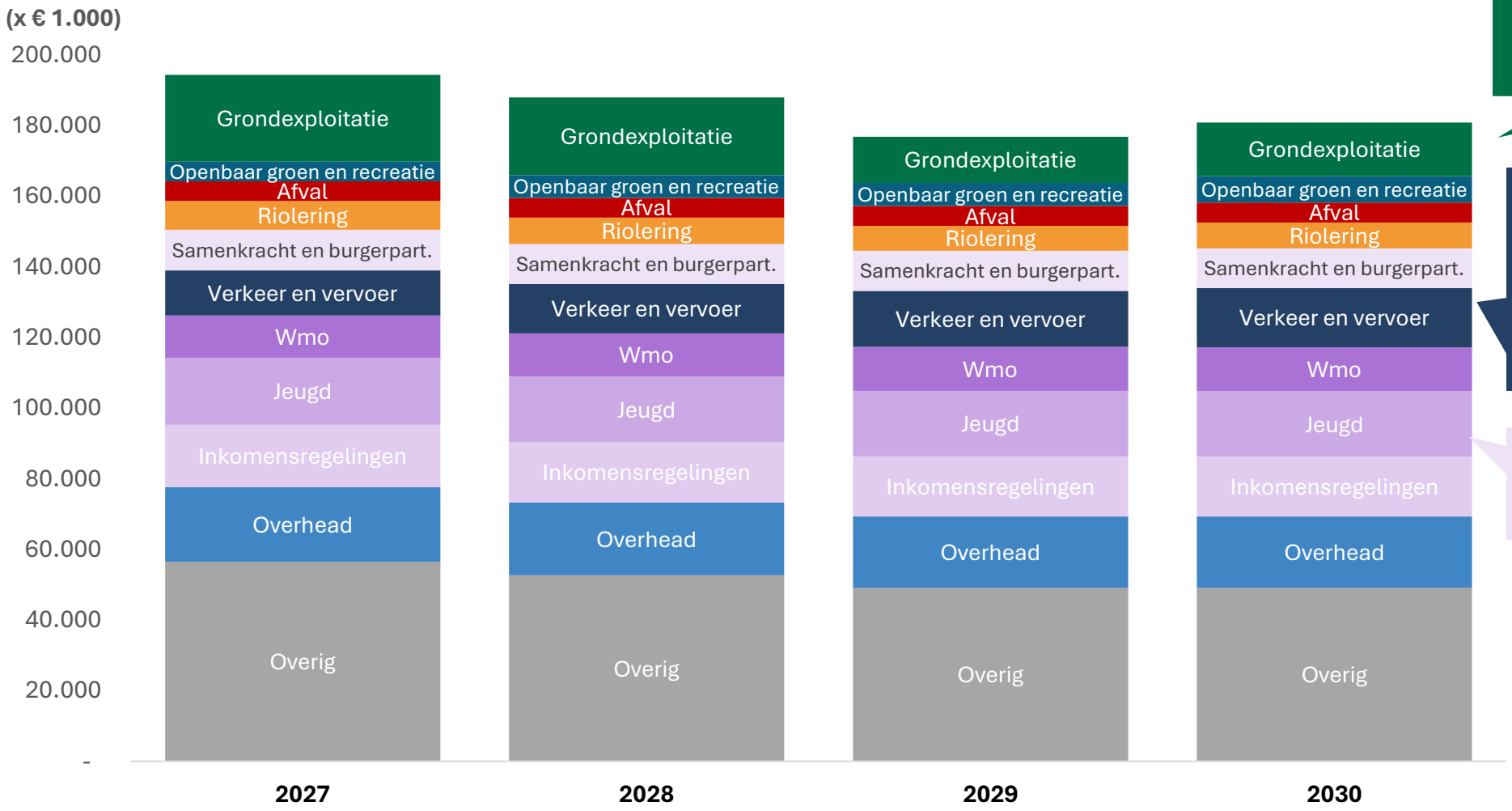
Grondexploitaties:
Dynamisch karakter zorgt voor jaarlijkse fluctuaties
(Incidentele baten en lasten)

OZB:
Merendeel (82%) betrekking op niet woningen (bedrijfspanden etc.)

Gemeentefonds:
Onzekerheden vanaf 2028
o.a. jeugdzorg, wmo, btw compensatiefonds en onderzoek naar nieuwe verdeling

MOERDIJK

Hoe zijn de lasten opgebouwd?

Grondexploitaties:
Dynamisch karakter zorgt voor jaarlijkse fluctuaties
(Incidentele baten en lasten)

Verkeer en vervoer
Grote investeringsopgaven
o.a.
Zuidrandtunnel, fietspad Zevenbergen-Moerdijk, randweg Klundert, herinrichting Doelstraat-Molenstraat en vervangingsinvesteringen.

Sociaal domein
Kostenbeheersing

MOERDIJK

Onderscheid
Structureel <> Incidenteel

Structureel	Incidenteel
Komt ieder jaar terug	Is eenmalig of tijdelijk
Salarissen, onderhoud, kapitaallasten, etc.	Verkoop grond, tijdelijke kosten, etc.
Vergelijkbaar met vaste maandlasten	Vergelijkbaar met een eenmalige meevaller of onverwachte uitgave

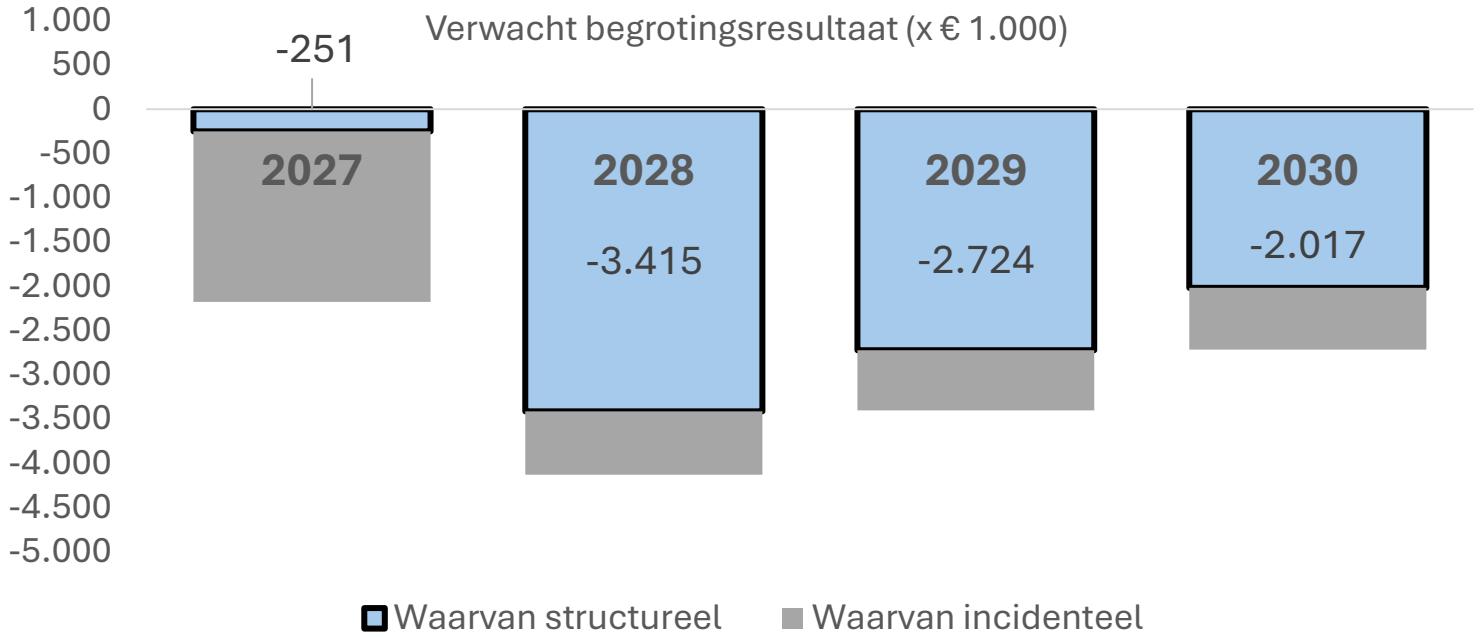
Waarom maken we dit onderscheid?

- Net als thuis: een eenmalige meevaller maakt het niet mogelijk om structureel meer uit te geven.
- Ook de provincie kijkt als toezichthouder kritisch naar het structurele en reële begrotingsevenwicht.
- **Hebben we voldoende structurele inkomsten om onze structurele lasten te dekken?**

Hoe ziet het structurele begrotingsresultaat eruit?

(Dit is het saldo van de structurele baten en lasten)

Resterend tekort 2027:
€ 251.000

Voorstel:
Dekken uit algemene reserve (cf. kadernota)

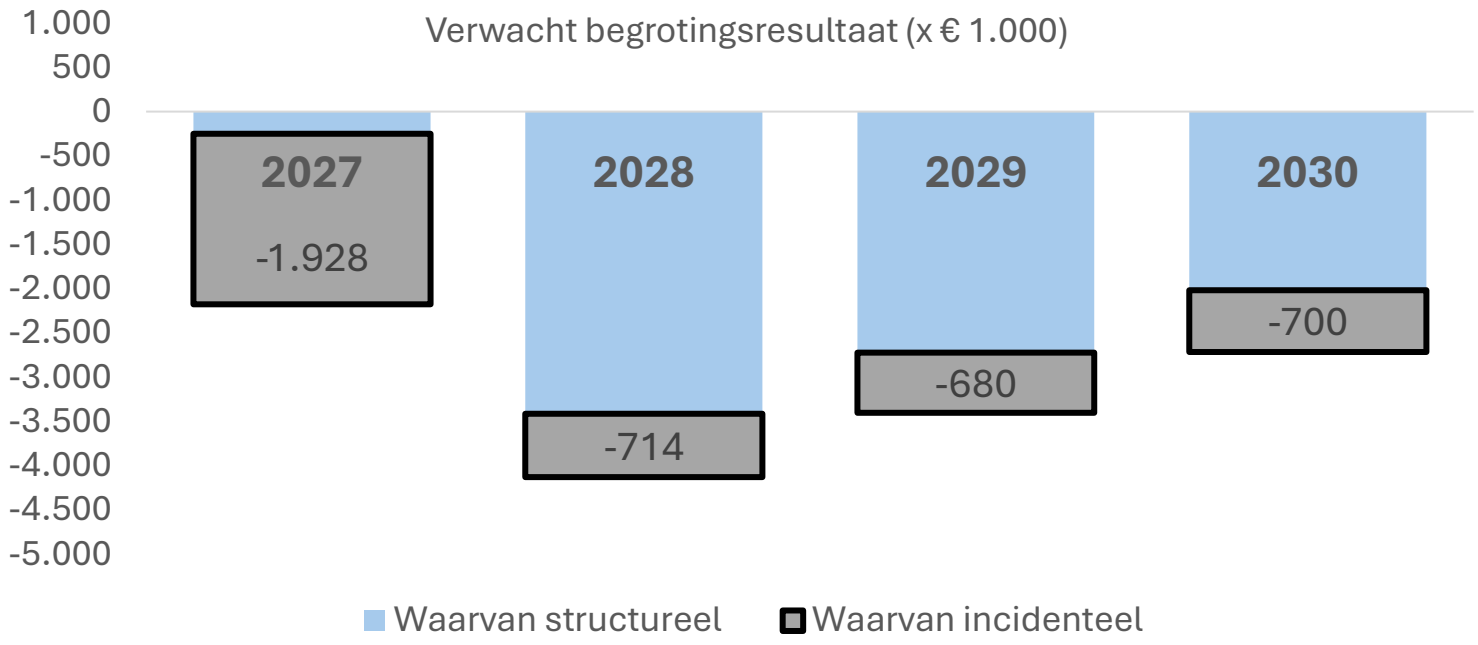
ⓘ Gemeenten mogen max. 10% van de vrije ruimte van de algemene reserve inzetten ter dekking van een structureel tekort. De onttrekking wordt aangemerkt als structurele baat.

Resultaat:
Structureel sluitende begroting 2027

Vanaf 2028:
Structurele tekorten (inzet algemene reserve geen structurele oplossing)

Hoe ziet het incidentele begrotingsresultaat eruit?

(Dit is het saldo van de incidentele baten en lasten)

Resterend tekort 2027:
€ 1.928.000

Nader inzicht

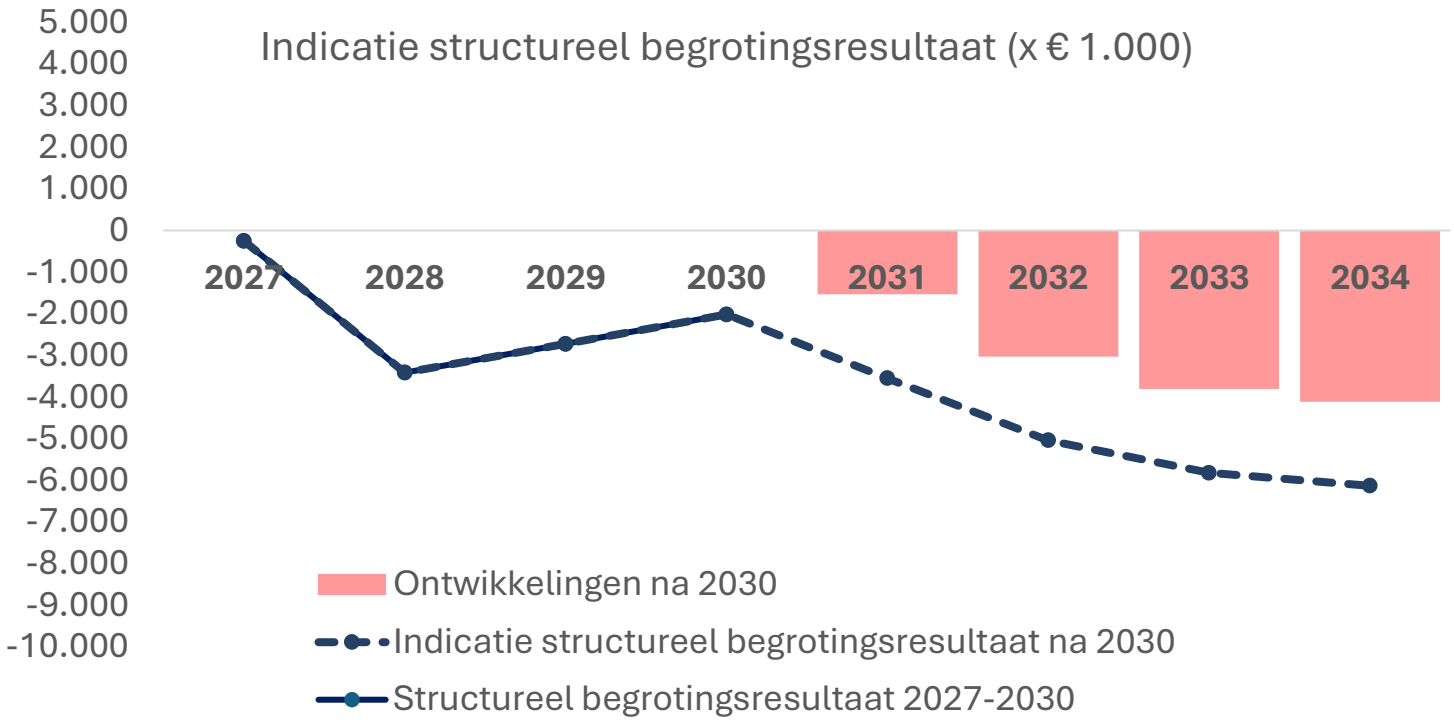
- Volledige specificatie in bijlage begroting
- O.a. incidentele middelen uit bestuursakkoord

Voorstel:
Dekken uit algemene reserve

ⓘ Ervaring afgelopen jaren: gedurende het jaar ontstaan incidentele voordelen, waardoor het uiteindelijke jaarrekeningresultaat doorgaans positief uitvalt.

MOERDIJK

Hoe ziet het beeld eruit als we nog iets verder vooruit kijken?

Nieuwbouw scholen

Zevenbergen- Oost

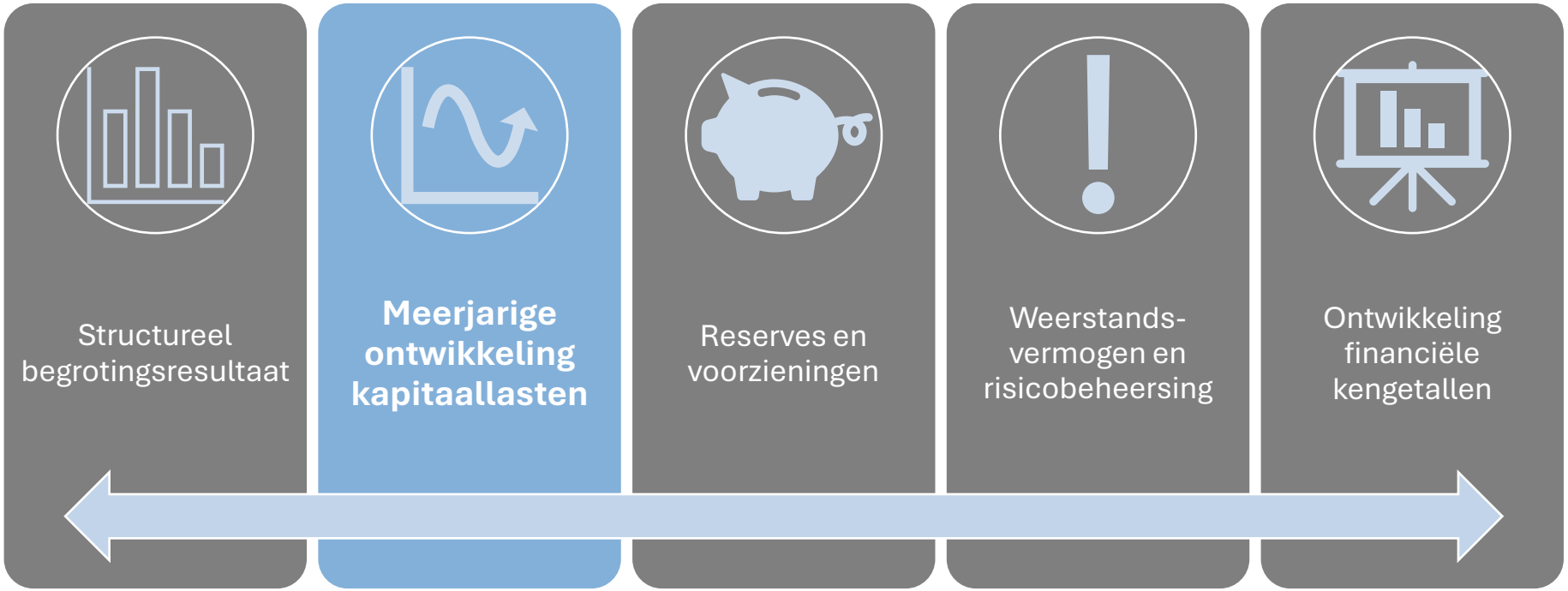

Overige gereserveerde middelen waar raad nog een besluit over moet nemen

Hoe staat de gemeente er financieel voor?

Diverse aspecten in samenhang bekijken

MOERDIJK

Wat zijn kapitaallasten?

Afschrijvingen:
Investeringen verliezen naar mate de tijd verstrijkt hun waarde. Deze waardevermindering noemen we ‘afschrijven’.

Rente:
Ter financiering van de investeringen zijn in sommige gevallen geldleningen nodig, waar we rente op betalen.

Voorbeeld:
De gemeente legt een nieuwe weg aan voor € 2,5 miljoen. Deze gaat naar verwachting 25 jaar mee.

Daaruit volgen de volgende lasten:

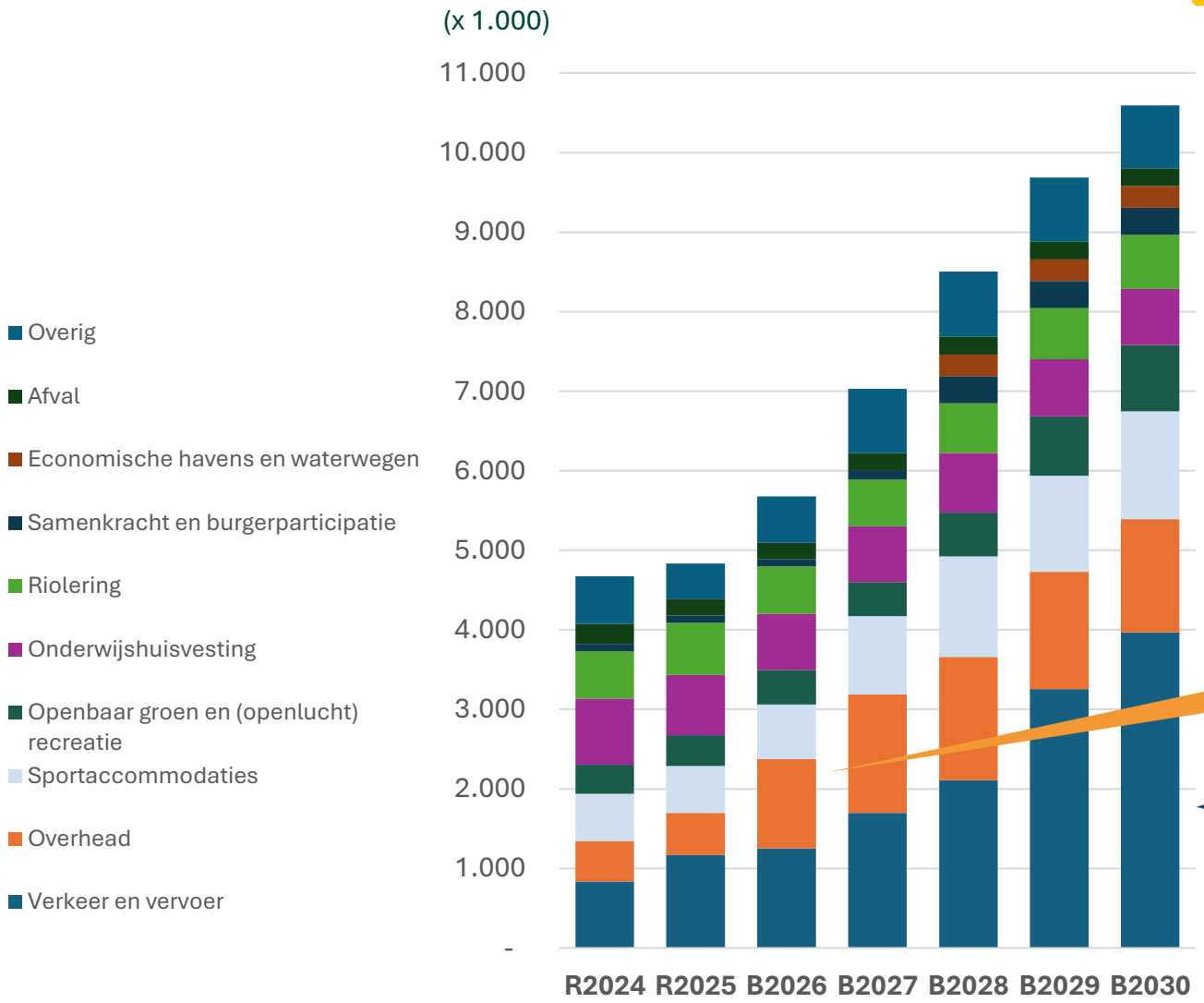
	Per jaar
Afschrijving	€ 100.000 (€ 2,5 miljoen / 25 jaar)
Rente	€ 62.500 (€ 2,5 miljoen* 2,5% rente)
Totaal	**€ 162.500**

Dus:
De gemeente investeert nu € 2,5 miljoen, maar heeft **daardoor 25 jaar lang structurele lasten in de begroting**.

MOERDIJK

Afschrijvingslasten

Betreft reeds besloten investeringen

Dus exclusief investeringen waar de raad nog over moet besluiten

Riolering en afval
- Doorberekening in tarieven (100% kostendekkendheid)

Openbaar groen
- Vergroeningsplannen

Sportaccommodaties
- Kogelvangers,
- Gymzaal basisschool de Regenboog
- De Niervaert

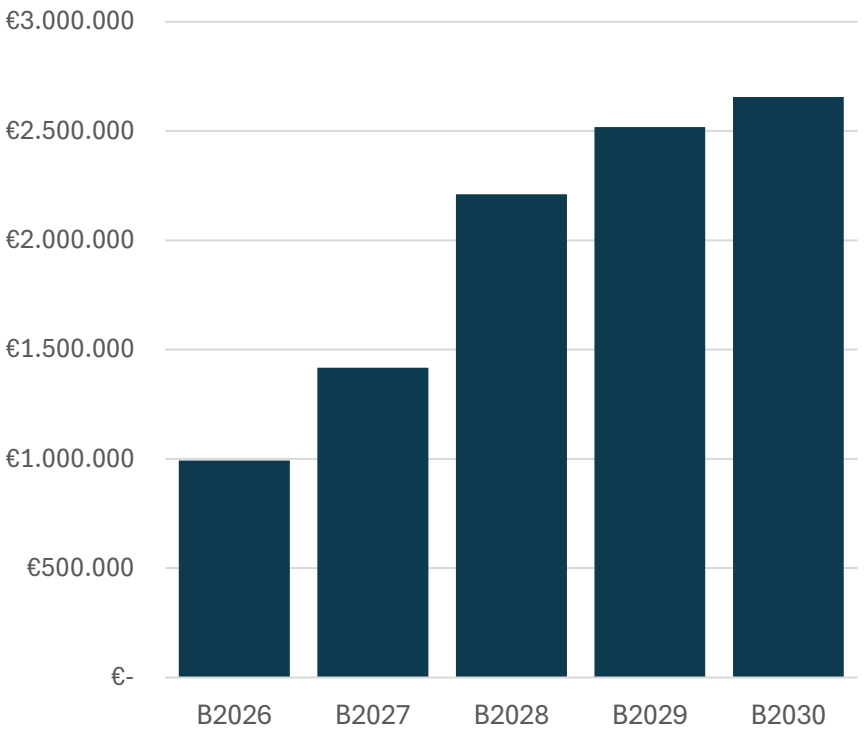
Overhead
- Verbouwing gemeentehuis

Verkeer en vervoer
- Zevenbergen Oost - Verlengde Zuidrand
- Zevenbergen Oost - Zuidrandtunnel
- Randweg Klundert
- Herinrichting Doelstraat-Molenstraat
- Fietspad Zevenbergen-Moerdijk
- Vervangingsinvesteringen

MOERDIJK

Rentelasten

Komende jaren leningen nodig ter financiering van investeringen

Verwachte ontwikkeling leningen:

1-1-2027
€ 58 miljoen

1-1-2028
€ 82 miljoen

1-1-2029
€ 99 miljoen

MOERDIJK

Meerjarige ontwikkeling kapitaallasten

(Bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Kapitaallasten	8.447	10.717	12.204	13.250
Totale lasten begroting	194.012	187.969	176.804	180.875
Aandeel in totale lasten	**4%**	**6%**	**7%**	**7%**

Geen vaste norm: Investeren vraagt om balans

- Investeren helpt voorzieningen op peil te houden en toekomstige kosten te voorkomen.
- Tegelijkertijd leidt dit tot structurele lasten die jarenlang vastliggen en niet meer te beïnvloeden zijn.
- Van belang om investeringen realistisch en uitvoerbaar te plannen, passend bij de beschikbare middelen.

MOERDIJK

Hoe staat de gemeente er financieel voor?

Diverse aspecten in samenhang bekijken

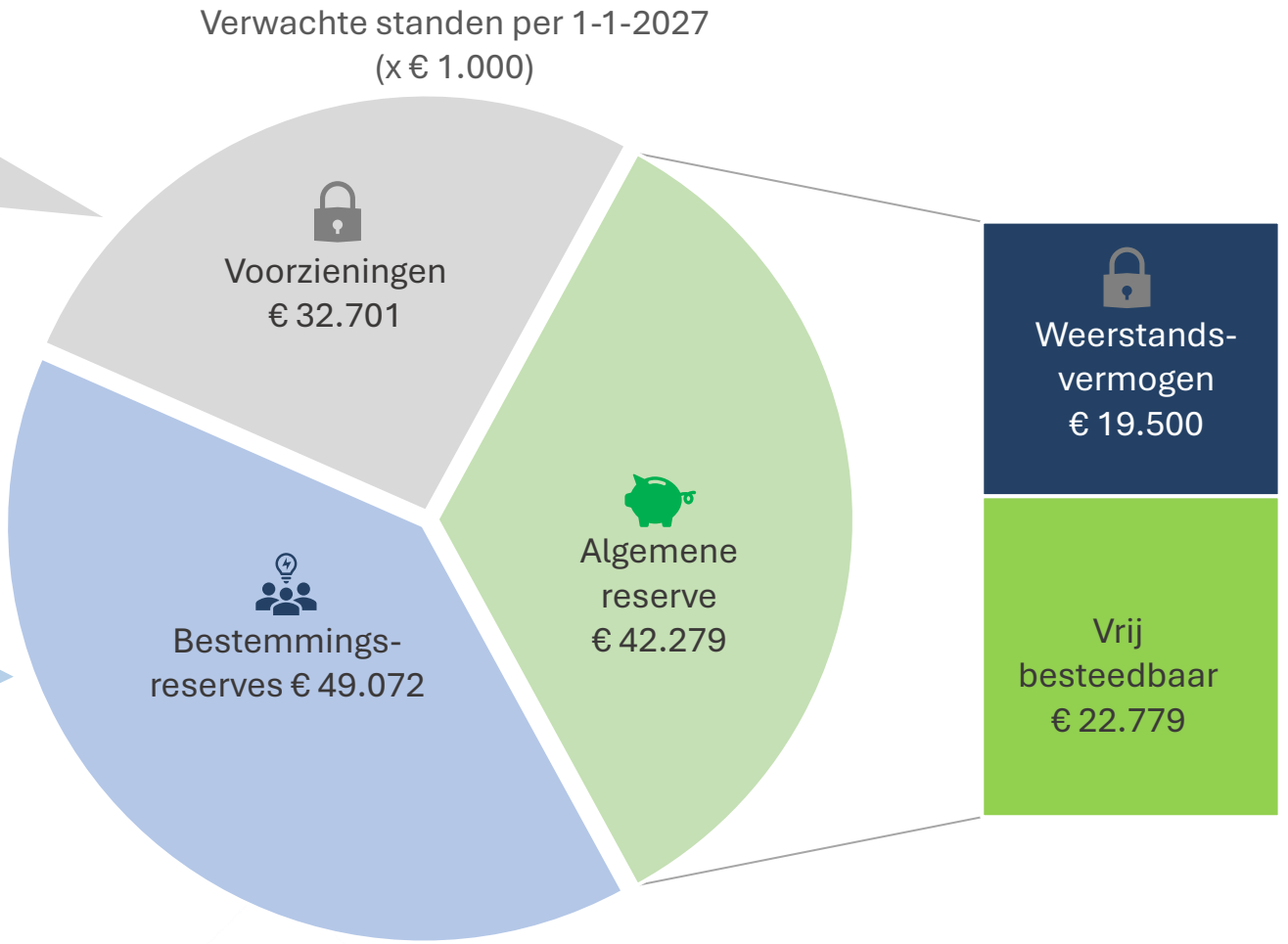

MOERDIJK

Reserves en voorzieningen

Voorzieningen	
Verliezen grondexploitaties	9.290
Riolering egalisatie	7.299
Riolering sparen	7.272
Pensioenverplichting wethouders	4.082
Tariefegalisatie rioolheffing Havenbedrijf	1.386
Overig	3.372

Bestemmingsreserves	
Afschrijvingslasten investeringen	28.179
Strategische verwervingen	5.726
Ruimtelijke ontwikkeling	4.745
Vitale Centra	3.540
Bovenwijkse voorziening	2.857
Grondexploitatie	1.600
Meerjarige uitgaven incidentele aard	1.085
Overig	1.338

MOERDIJK

Nader inzicht in algemene reserve

Ontwikkeling algemene reserve	
Prognose stand per 1-1-2027 (conform begroting 2027-2030)	€ **42.279.000**
Wegenbeheerplan 2026-2030 (raadsvergadering 29 oktober)	- € 4.000.000
Dekking structureel tekort 2027 (raadsvergadering 5 november)	- € 251.000
Dekking incidenteel tekort 2027 (raadsvergadering 5 november)	- € 1.928.000
Prognose stand per 1-1-2027 (na voorgestelde inzet)	€ **36.100.000**
Aan te houden weerstandsvermogen (i.v.m. risico's)	- € 19.500.000
Prognose vrije ruimte per 1-1-2027	**€16.600.000**

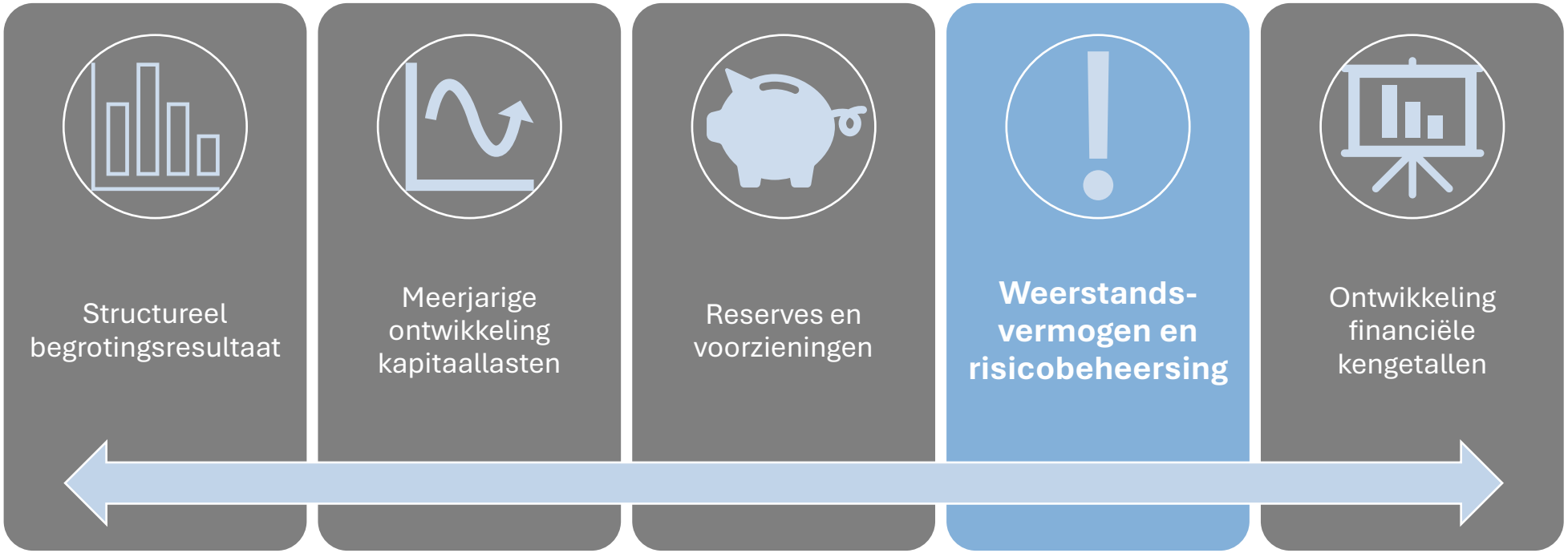
NB: De stand per 1-1-2027 is gebaseerd op de inschattingen ten tijde van het opstellen van de begroting 2027-2030. Hoewel de onttrekking voor het Wegbeheerplan in 2026 plaatsvindt, was deze ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet aan de raad voorgelegd. Na instemming van de raad komt deze onttrekking derhalve aanvullend ten laste van de stand per 1-1-2027.

Ook na inzet blijft voldoende ruimte over om risico's op te vangen. Tegelijkertijd laat de ontwikkeling zien dat de algemene reserve geen structurele oplossing is voor tekorten die ieder jaar terugkomen. Bij aanhoudende tekorten zal de reserve (snel) verder afnemen.

MOERDIJK

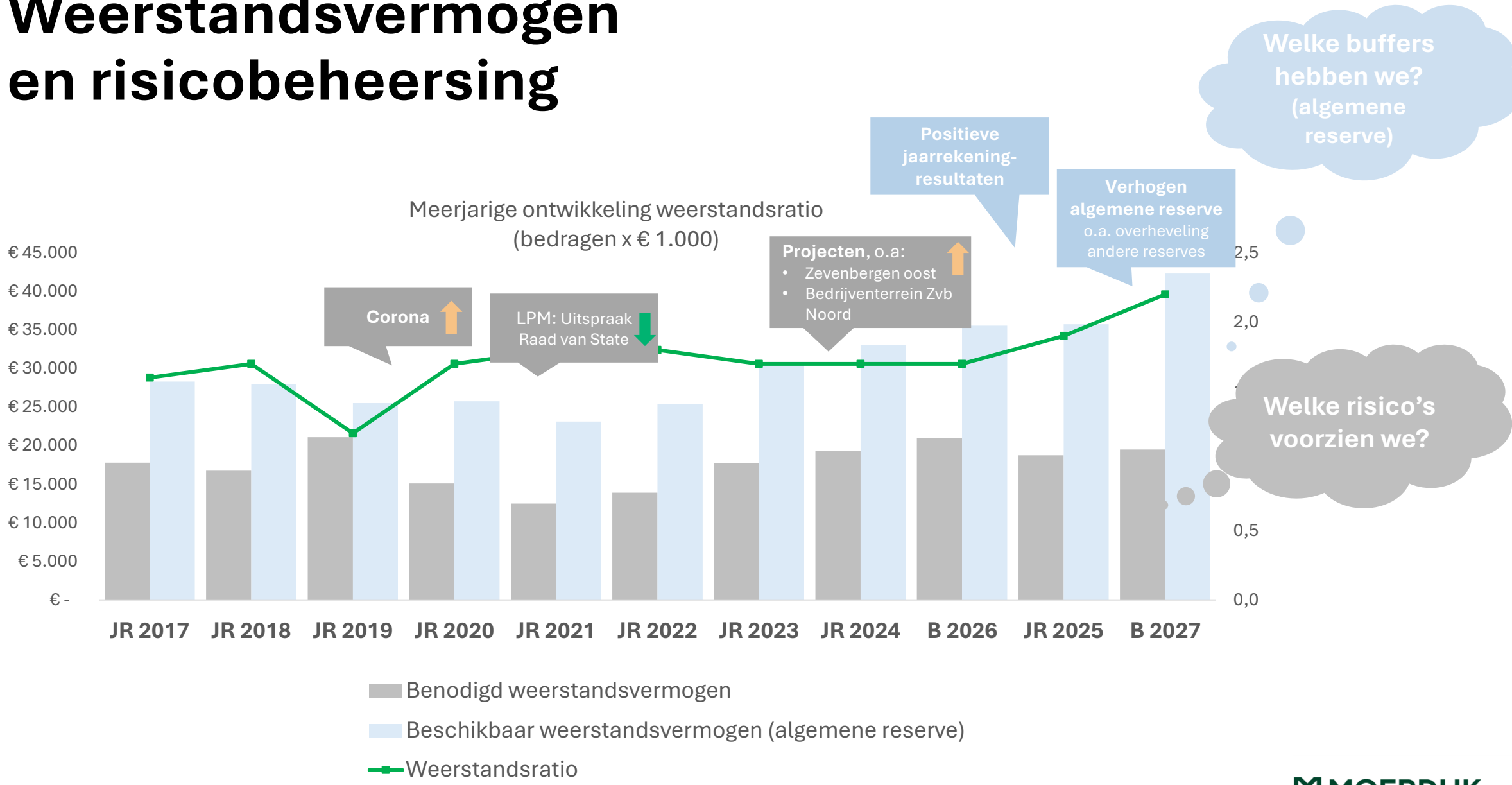
Hoe staat de gemeente er financieel voor?

Diverse aspecten in samenhang bekijken

MOERDIJK

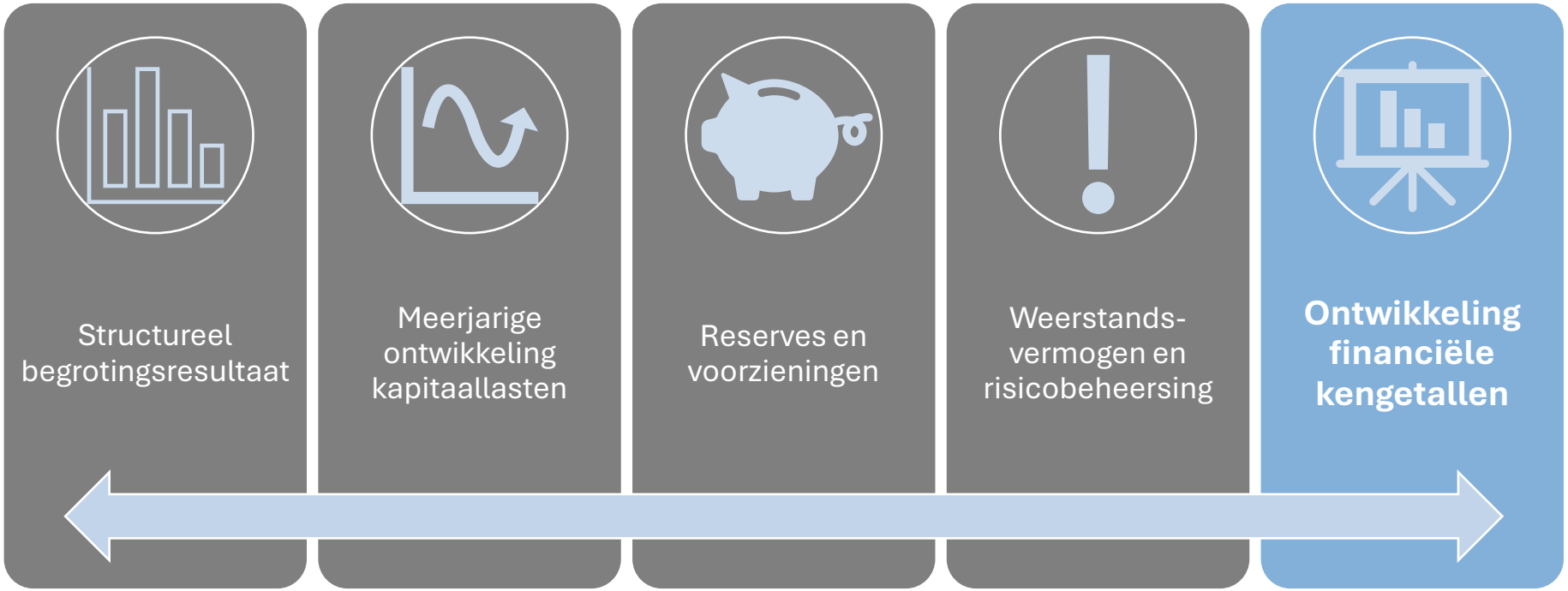
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

MOERDIJK

Hoe staat de gemeente er financieel voor?

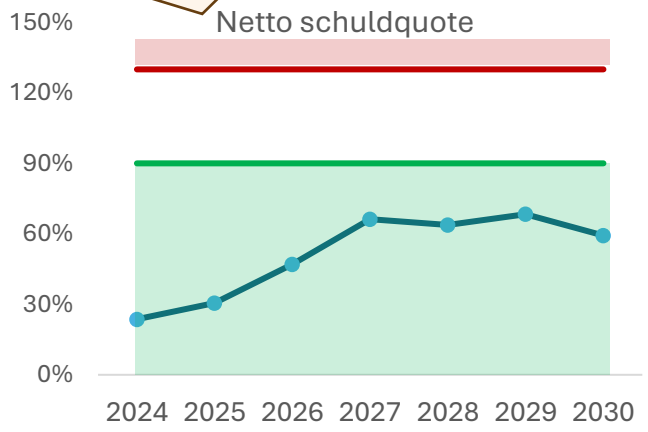
Diverse aspecten in samenhang bekijken

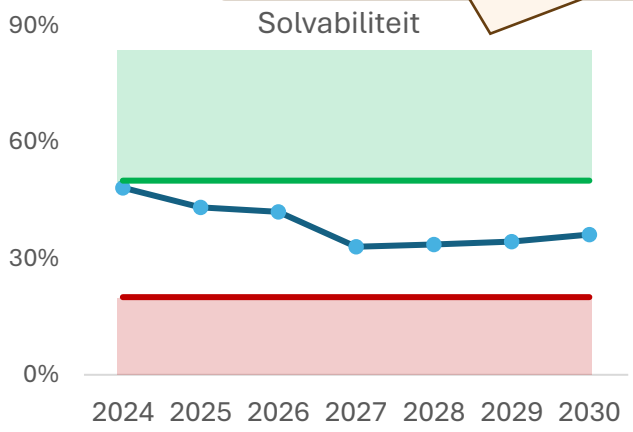
MOERDIJK

Wat zeggen diverse financiële kengetallen?

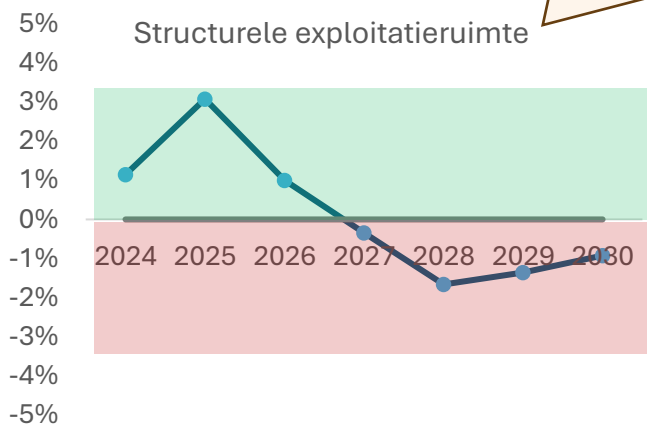
Hoe groot zijn onze schulden ten opzichte van onze inkomsten?

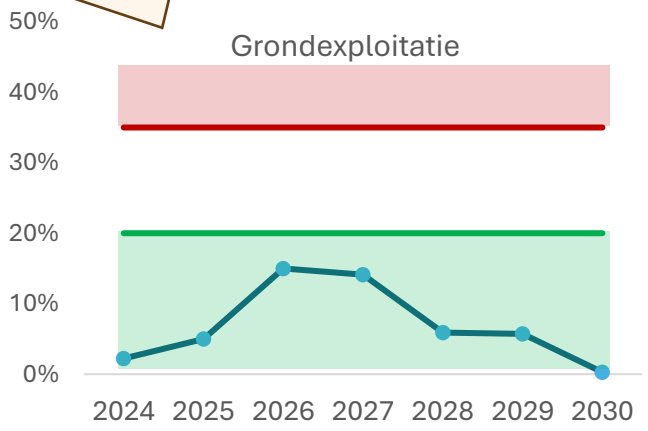
Welk deel van ons bezit is van onszelf?

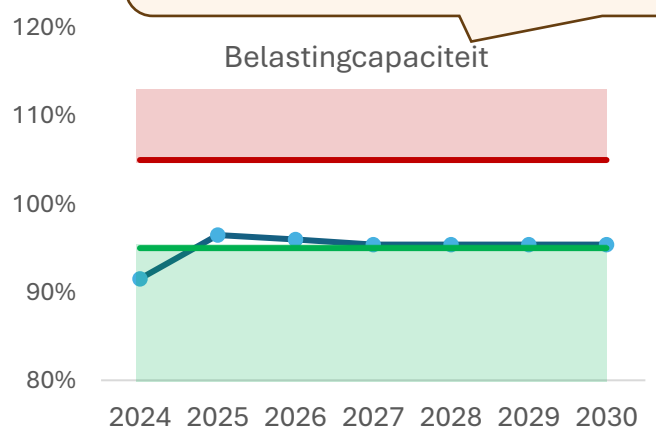
Hoeveel ruimte hebben we jaarlijks over?

Hoe groot zijn onze grondposities ten opzichte van onze inkomsten?

Hoe hoog zijn onze belastingen ten opzichte van het landelijk gemiddelde?

MOERDIJK

Conclusie

Financiële positie: gezond, maar actie nodig om dit zo te houden

- Sluitende begroting 2027
- € 16,6 mln. vrije ruimte in de algemene reserve
- Voldoende ruimte om risico's op te vangen, lage schulden en gezonde financiële basis

Ontwikkeling komende jaren

- Vanaf 2028 structurele tekorten die verder oplopen
- Stijgende lasten en achterblijvende inkomsten zetten de financiële ruimte onder druk

Belangrijkste aandachtspunten

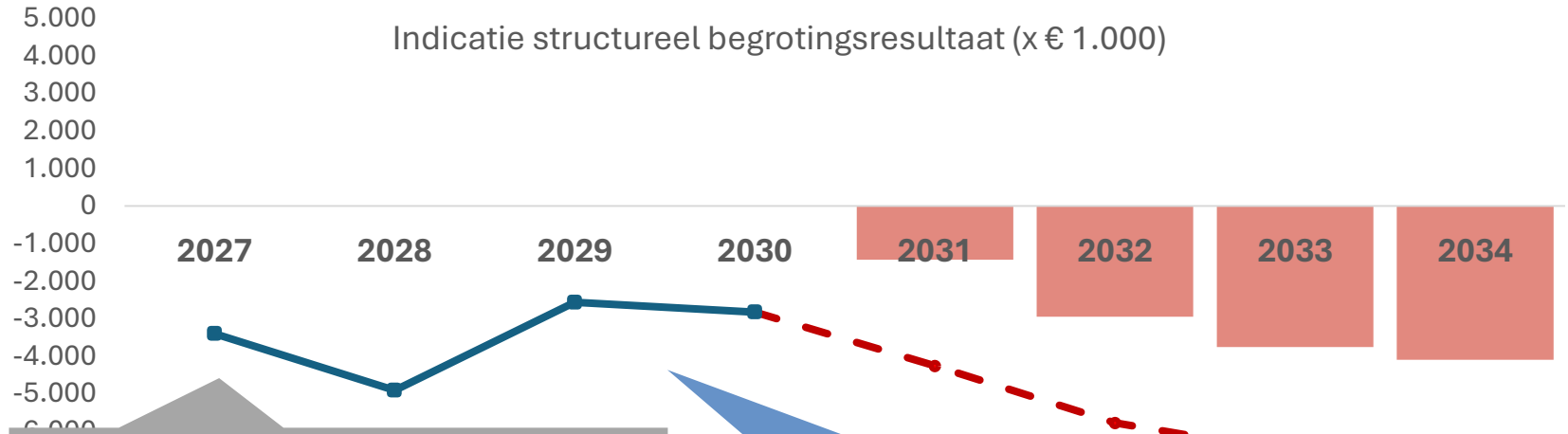

- Kostenbeheersing sociaal domein
- Omvangrijke investeringsopgaven met toenemende kapitaallasten
- Inkomsten vanuit het Rijk blijven onzeker

3. Hoe verder?

Naar een gezonde financiële balans vanaf 2028

Welk traject is in de kadernota afgesproken?

1.Maatregelen sluitende begroting 2027:

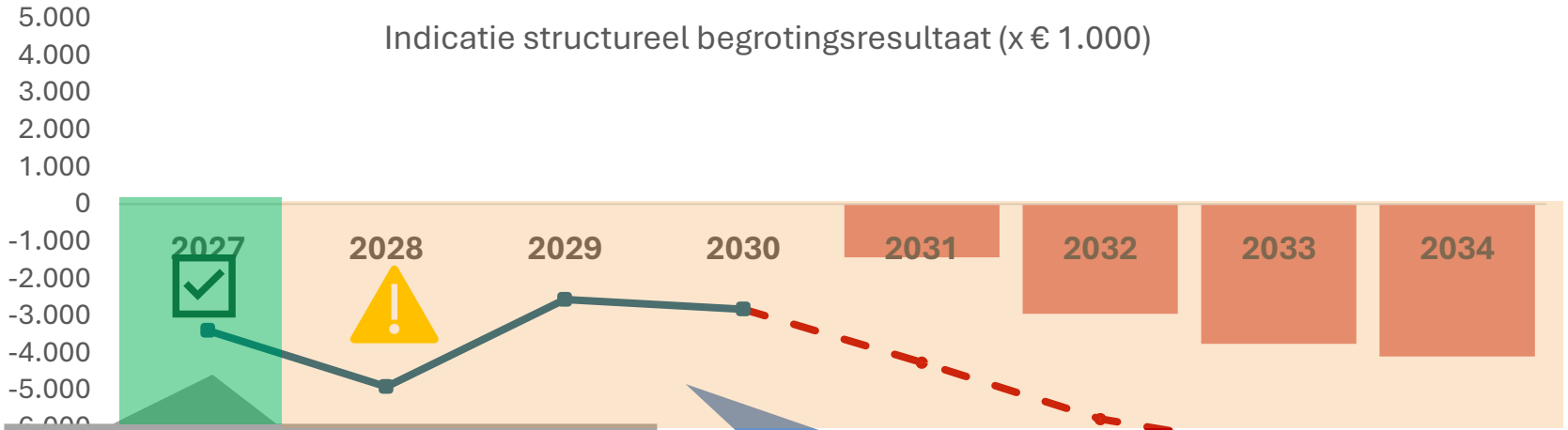
- Realistisch blijven ramen
- Kostenbeheersing Sociaal domein
- (Her)prioritering huidige stelpost nieuw beleid 2027
- Inzet vrije ruimte algemene reserve

2.Structurele maatregelen:

Fundamentelere keuzes
Zie rapport structurele begrotingsruimte

MOERDIJK

Waar staan we nu en welke vervolgstappen nemen we?

1.Maatregelen sluitende begroting 2027:

- ☑ Realistisch blijven ramen
- Kostenbeheersing Sociaal domein
- (Her)prioritering huidige stelpost nieuw beleid 2027
- ☑ Inzet vrije ruimte algemene reserve

2.Structurele maatregelen:

Fundamentelere keuzes
Zie rapport structurele begrotingsruimte

MOERDIJK

Naar een gezonde financiële balans en een sluitende begroting 2028-2031

MOERDIJK

4. Begrotingsbehandeling 5 november

MOERDIJK

Raadsvergadering 5 november 2026

Beschikbare stukken:

- Raadsvoorstel
- Begroting 2027–2030
- Begeleidende aanbiedingsnota

- Informatiebrief septembercirculaire gemeentefonds *(financiële gevolgen Prinsjesdag)*
- Infographic begroting *(volgt binnenkort)*

MOERDIJK

5. Vervolgplanning

Vervolgplanning begroting 2027-2030

Datum	Wat
Dinsdag 29 september	**College** • Aanbieding begrotingstukken aan gemeenteraad
Maandag 5 oktober	**Informatieavond** • Financiële toelichting begroting
Woensdag 29 september t/m Dinsdag 13 oktober	**Gemeenteraad** • Indienen technische vragen
Woensdag 14 oktober t/m Woensdag 21 oktober	**Ambtelijke organisatie** • Beantwoording technische vragen
Dinsdag 27 oktober	**College** • Beantwoording technische vragen
Donderdag 5 november	**Gemeenteraad** • Behandeling begroting 2027-2030

MOERDIJK

Vragen?

MOERDIJK